

ΞΕΝΑ ΑΡΙΣΤΟΥΡΓΗΜΑΤΑ

ΤΟ ΠΟΡΤΡΑΙΤΟ

(Διήγημα του πρό ημερών αποθαινότος διασήμου Γάλλου συγγραφέως και ακαδημαϊκού ΠΩΛ ΜΙΟΥΡΖΕ)

ΩΣΤΕ, ρώτησε η Ντιάννα Μπλεκούρ, μια κυρία που από καιρό είχε περασει γι' αυτήν η εποχή του έρωτος, τη ψηλη και συνομήλική της Ματθίλδη Γκριάν, ώστε δεν αγαπήθηκες ποτέ στη ζωή σου, όπως ώνειρευτήκες, μ' έναν ερωτα ιδεώδη, μεγάλο, τυφλό, αποκλειστικό;

—Ναι, απάντησε η Ματθίλδη. Κάποιος μ' αγάπησε έτσι όπως λές, κάποιος πολύ νεώτερος από μένα που θα μπορούσε να είναι όχι μόνο γυιός μου, αλλά ίσως κι' έγγονός μου ακόμα. Δεν ήσουν στο Παρίσι τον χειμώνα που έγινε η έκθεσις του ζωγράφου Φωριέλ.

—Του ζωγράφου εκείνου που σου έκανε όταν ήσουν νέα, ένα πορτραίτο, που θα μου άρεσε τρομερά, αν δεν ήσαν τα μάτια σου τόσο θλιμμένα;..

—“Αν ήσαν εϋθυμα, δεν θαχα τώρα καμμιά ιστορία να σου διηγηθώ.

Είχα, που λές, δανείσει στους οργανωτάς της έκθέσεως το πορτραίτο μου αυτό υπό τον όρον όμως, ότι στον κατάλογο δεν θα σημειώνετο με τ' όνομά μου, αλλά μόνον με τις λέξεις:

«Πορτραίτο κυρίας». Ήταν ένα νεανικό μου πορτραίτο κι' επειδή η ανάμνησι της νεότητός μας στά γεράματα, είχε πάντα μελαγχολική, απέφυγα να πάω στην έκθεσι.

Όστόσο, ένα πρωί, καθώς περνούσα έξω απ' την έκθεσι, δεν ξέρω τι μ' έκανε να μπώ μέσα. Ήταν πρωί. Οί επισκέπται της έκθέσεως ήσαν αραιότατοι. Η έρημιά αυτή επέτρεπε να ιδη κανείς με μια ματιά όλες τις εικόνες, οί περισσότερες από τις όποιες ήσαν πορτραίτα, γυναικων μερικά της εποχής μας, και άλλα σύγχρονα, παρισινά. Ξέρεις πώς ο Φωριέλ, ως το τέλος της ζωής του, εξακολουθούσε ν' ακολουθού τη μόδα. Ξέρεις επίσης πόσο η μόδα άλλαζε, χρόνο με χρόνο, απ' την εποχή όπου πληαίναμε κοπέλλες περίπατο, με τα μαλλιά πλεγμένα σε κοτσίδες. Τα πορτραίτα που έβλεπα ήσαν για μένα σαν τα φαντάσματα των σαράντα χρόνων, που μās έκαναν έτσι καθώς είμαστε σήμερα, ανεπανόρθωτα γρηές. Και προχωρούσα μέσ' στην αίθουσα, αναγνωρίζοντας ένα σωρό πρόσωπα, έδω φίλες που πέθαναν, παρέκει ανταγωνίστριες που τις φθονούσαμε ή τις μισούσαμε, άλλοι γυναίκες έντελως αδιάφορες. Τέλος, σε μια άκρη της σάλας, είδα και το δικό μου πορτραίτο. Δυό επισκέπται ήσαν σταματημένοι μπροστά και τὸ κύτταζαν, δυό νέοι, και περίμενα ν' απομακρυνθουν για να πλησιάσω κι' εγώ. Ως τόσο, έμειναν στην ίδια θέση, εξακολουθώντας να κουβεντιάζουν και να σχολιάζουν, αν έκρινε κανείς απ' τις χειρονομίες των, τὸ πορτραίτο. Από περιέργεια πλησίασα. «Είνε ζωγράφοι, σκέφτηκα, και συζητουν για τὸ ταλέντο του Φωριέλ».

—Και τούς άκουσες φυσικά, διέκοψε η Ντιάννα Μπλεκούρ, να κουρευιάζουν τον γέρο ζωγράφο. “Αν υπάρχει μόδα για τα ρούχα, που αλλάζει κάθε δυό - τρία χρόνια, υπάρχει επίσης μόδα και για τη ζωγραφική, τὸ θέατρο, την ποίησι, τὸ μυθιστόρημα, μόδα που αλλάζει πὸ γρήγορα ακόμα. Έγώ π.χ. δεν τολμώ πειά να όμολογήσω ότι κλαίω διαβάζοντας τα ποιήματα του Σουλύ Πρυντόμ και ότι τὸ «Μυθιστόρημα ενός άπόρου νέου» του Όκταβίου Φεγιέ, μου αναστατώνει την καρδιά. Ποιός ξέρει λοιπόν τι θα του έψελναν του κατομοίρη του Φωριέλ, οί δυό αυτοί νέοι, οί όποιοι καθώς όλοι οί νέοι δεν ήταν δυνατὸ ν' άνέχωνται τίποτε παλαιότερο απ' αυτούς.

—Δεν τούψελναν τίποτε άπολύτως, απάντησε η Ματθίλδη, γιατί άπλούστια δεν μιλούσαν για τὸ ζωγράφο. Μιλούσαν για τὸ μοντέλλο του έργου που είχαν μπροστά των.

—“Ήξεραν λοιπόν τ' όνομά σου;.. Και πώς;

— Δεν τ'όξεραν. Και να τί έλεγε ο ένας από τούς δυό, ένα λιγνὸ και ντελικάτο παλληκάρι, είκοσι δυό, - είκοσι πέντε, τὸ πολὺ χρονών, φτωχικά ντυμένο. με μαλλιά πολὺ μακρὰ, κάτω από ένα κακοβουρτσισμένο καπέλλο, και με κάτι γαλάζια μάτια, όλοφώτεινα που πετούσαν φλόγες. “Έλεγε λοιπόν στο φίλο του,

που τον άκουγε, κουνώντας τὸ κεφάλι του:

—Σου ξαναλέω ότι είμαι έρωτευμένος μ' αυτό τὸ πορτραίτο. Μια εβδομάδα τώρα που άνοιξε η έκθεσι αυτή, δέκα φορές την ήμερα έρχομαι και κυττάζω τὸ γυναικείο αυτό πρόσωπο. “Όταν εργάζομαι στην καμαρά μου, όταν κουβεντιάζω, όταν πάω περίπατο, τὸ πρόσωπο αυτό, είναι διαρκώς στο νοῦ μου, τὸ μέτωπο αυτό, τὸ στόμα αυτό, τα μάτια αυτά, τα έχω πάντα μπροστά μου και σε τέτοιο θαθμό, ώστε κάθε τόσο, τ' αφήνω όλα κι' έρχομαι έδω. “Ω! τὸ βλέμμα αυτό πρό πάντων! Τί τρυφερή που θα ήται η γυναίκα αυτή που είχε αυτά τα μάτια, τί ντελικάτη, τί γοητευτική! Τί μεθυστική που θα ήταν να την αγαπήση κανείς και ν' αγαπηθῆ απ' αυτήν. Ν' αγαπηθῆ πραγματικά!... Ποτέ, δεν θά έλεγε ούτε μια λέξι που θα μπορούσε να πληγώση την καρδιά του αγαπημένου της. “Ω! πόσο θ' αγάπησε στη ζωή της! Κι' εγώ πόσο θα την αγαπούσα!

—Μα τί τρελλός που είσαι! τὸ έλεγε ο φίλος του.

—Τί φρόνιμος απ' εναντίας, άφοῦ πιστεύω ότι ένα μόνο αληθινὸ πράγμα υπάρχει στον κόσμο: Να συναντήση κανείς τὴ γυναίκα για την όποια έπλάστηκε! Γιατί υπάρχει μια γυναίκα που την αναζητούμε σ' όλη μας τὴ ζωή, όπως κι' εκείνη μας αναζητεί. “Εκείνη προσπαθούμε ν' αγαπήσουμε, αγαπώντας όλες τις άλλες, όπως κι' εκείνη έμās αναζητεί σε όλους τούς άντρες που επιχειρεί να έρωτευθῆ. Τί φρίκη όμως να αισθάνεται κανείς ότι συνήτησε αυτήν την γυναίκα, αλλά είναι τόσο μεγαλύτερή μας (κι' έδειχνε τὸ πορτραίτο), ώστε να είναι άδύνατον να την έρωτευθούμε...

—“Αν κρίνη κανείς, έιπε ο άλλος από τα ρούχα που φορεί, σίγουρα όταν η γυναίκα αυτή ήταν νέα, εμείς δεν είχαμε ακόμα γεννηθῆ.

—“Έχεις δίκη. Δεν ξέρουμε ποτέ τὴ ζωή μας από πριν. “Αλλ' όσες τραγωδίες, όσα πάθη κι' αν γνωρίσω, είμαι θεόβαιος ότι δεν θα ξεχάσω ποτέ τὴ μορφή της γυναίκας αυτής. “Ήλθα προχθές με τὴ μηχανή μου και φωτογράφησα τὸ πορτραίτο. Μα η φωτογραφία δεν θγῆκε όπως την ήθελα. Θα μελετήσω καλύτερα τον φωτισμό της σάλας αυτής και θα θγάλω μιάν άλλη.

ΕΝΑ ΠΟΛΥΤΙΜΟ ΔΩΡΟ
“Εκτός των άλλων έκλεκτών του έκδόσεως τὸ «Μπουκέτο» απέφασισε να προσφέρη στους άναγνώστας του —δωρεάν σχεδόν— και τὸ άριστούργημα του Πώλ Φεβάλ «Ο Καπετάν Φάντασμα», τόμον ογκώδη έξ 640 σελίδων!... “Ο «Καπετάν Φάντασμα» θα διανέμεται μόνον εις τα γραφεία μας, με 4 δελτία του «Μπουκέτου» και 20 δραχμάς. “Όσοι εκ των έπαρχιων επιθυμοῦν να άποκτήσουν τὸ άριστούργημα αυτό, πρέπει να μās άποστείλουν δραχμάς 3 επί πλέον δια τὸ ταχυδρομικά.

Και λέγοντας αυτά έθγαλε απ' την τσέπη του ένα φάκελλο και μέσ' απ' τον φάκελλο ένα ψιλὸ χαρτί φωτογραφίας:

—Βλέπεις δεν είναι σπουδαία, και όμως είναι άρκετή για να διατηρήσω μέσα μου, χρόνια δλόκληρα, τον κεραυνοβόλο έρωτα

—γιατί ήταν αληθινά κεραυνοβόλος— που μου ένέπνευσε τὸ γυναικείο αυτό πρόσωπο. Μα είναι κάποιος πλάι μας, που τον έμποδίζουμε να ιδῆ... Μās συγχωρείτε, κυρία!

Και τραβήχτηκε εμπρός απ' τὸ πορτραίτο μου, παρασύροντας τὸ φίλο του, μη υποπευόμενος την τραγωδία, που είχαν ξυπνήσει τα λόγια του στην ψυχή μου. Δεν με είχε αναγνωρίσει γιατί δεν ήμουν πειά όμοια με τὴ γυναίκα του πορτραίτου, δεν ήμουν όμοια τουλάχιστον όσον άφορᾷ τα μαλλιά, τα χαρακτηριστικά, τὴ λυγεράδα του σώματος. “Όσο για την καρδιά μου όμως ήμουν η ίδια με τὴ γυναίκα του πορτραίτου, άφοῦ τα λόγια του νέου με είχαν τόσο αναστατώσει. Τα πόδια μου έτρεμαν. “Αναγκάστηκα να στηριχθῶ σε μιάν έξοχή του τοίχου, κάτω απ' τὸ πορτραίτο μου, και ο φύλακας παρεξηγώντας την κίνησί μου, με πλησίασε και μου έιπε : «Απαγορεύεται να έγγίζετε τις εικόνες, κυρία». Τὸ μικρὸ αυτό και γελοῖο περιστατικό, είχε όμως και κάποιο πλεονέκτημα : Μ' έκανε να ξαναθρῶ τὴν ψυχραιμία μου.

Οί δυό νέοι, εϋτυχώς, ούτε είχαν ιδεί την κίνησί μου, ούτε είχαν άντιληφθῆ την παρατήρησι του φύλακος. Διευθυνόντουσαν πειά πὸς την έξοδο, εξακολουθώντας να μιλοῦν για μένα, δίχως άλλο. “Ασυνειδήτως τούς άκολούθησα. “Αλλά δεν άκουα τα λόγια τους πειά. Περνούσαν κι' όλας την λόρτα. Κατέβαιναν τὴ σκάλα. Είχαν φθάσει στον κήπο. “Ενας ψυχρὸς άνερας έρριχνε όλόγουρά μας τα κίτρινα φύλλα των άντρεων. “Οί τί θλίψι που

(Η συνέχεια εις τὴν σελίδα 45)

ΤΑ ΩΡΑΙΟΤΕΡΑ

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΑΝΕΚΔΟΤΑ

Ο ΜΑΧΑΡΑΓΙΑΣ ΚΑΙ Ο ΡΟΣΣΕΤΙ

Ο μεγάλος Άγγλος ποιητής και ζωγράφος Λάντε-Γαβριήλ-Ροσσέτι, ο οποίος έγινε διάσημος για τις προσωπογραφίες ιστορικών προσώπων που είχε ζωγραφίσει, δέχτηκε μια μέρα την επίσκεψη ενός Ίνδου μεγιστάνος.

— Ήθελα να σ' αναθέσω μια παραγγελία: να μου ζωγραφίσετε το πορτραίτο του πατέρα μου.

— Πολύ ευχαρίστως είπε ο Ροσσέτι Βρίσκεται ο πατέρας σας τώρα στο Λονδίνο;

— Όχι! Ο πατέρας μου έχει πεθάνει, αποκρίθηκε ο Ίνδος.

— Έχετε μήπως καμιά φωτογραφία, καμιά εικόνα του ή τίποτε παρόμοιο;

— Όχι! Δεν έχω τίποτε...

— Τότε πώς θα μπορέσω να κάνω την εικόνα του; Αυτό είναι απόλυτως αδύνατο! Έκανε έκκλητος ο ζωγράφος.

— Πώς είναι αδύνατον, παρετήρησε ο Ίνδος, με δυσπιστία. Έσείς ζωγραφίσατε τον Ίούλιο Καίσαρα, τον Αννίβα, τον Ιωάννη τον Βαπτιστή, που δεν τους είδατε βέβαια ποτέ σας!... Γιατί λοιπόν δεν μπορείτε να ζωγραφίσετε και τον πατέρα μου;

Μολονότι ο Ίνδος φαινότανε ότι δεν είχε διόλου άδικο, εν τούτοις ο Ροσσέτι δεν έδεχθη την παραγγελία.

ΜΙΑ ΠΟΛΥ ΕΞΥΠΝΗ ΚΟΛΑΚΕΙΑ

Ο Λουδοβίκος ο ΙΔ' είχε μια μεγάλη αδυναμία: Του άρεσαν πολύ ή κολακείες, υπό τον όρο όμως να είναι διακριτικές και πνευματώδεις. Μια τέτοια κολακεία, που του είχε κάνει μεγάλη εντύπωση και την επανέλαμβανε συχνά, ήταν η εξής:

Μια μέρα κατά την οποία είχε κερδίσει κάποια περιφανή νίκη, ο νεαρός Δούξ ντε Μαίν, στον οποίο ο παιδαγωγός του, λόγω του πανηγυρισμού της νίκης, δεν είχε κάνει μάθημα, έπηγε στον Βασιλέα και του είπε με παράπονο:

— Μεγαλειότατε, δεν θα μάθω ποτέ τίποτα... Θα μείνω αγράμματος σ' όλη μου τη ζωή...

— Κα γιατί αυτό; ρώτησε παραξενευόμενος ο Βασιλεύς.

— Γιατί έχω έναν παιδαγωγό ο οποίος, κάθε φορά που νικάτε, δεν ξεχνάει να μου κάνει μάθημα! Έπειδή δε σεις, δεν κάνετε άλλο, παρά να νικάτε καθημερινώς, υπάρχει φόβος να μη μπορέσει ποτέ να μου κάνει μάθημα...

Η ΥΠΕΡΦΑΝΕΙΑ ΕΝΟΣ ΠΡΕΣΒΕΩΣ

Όταν ο Δούξ ντε Σουαζέλ, ήταν πρέσβης της Γαλλίας στη Ρώμη, υπήρξε καθώς ήταν, έννοουσε να υπερέχει από όλους και σε όλα. Στις επίσημες τελετές π. χ. έννοουσε να έχει την πρωτοπορία, στον περίπατο απαιτούσε το άμάξι του να προπορεύεται από τ' άμάξια των άλλων πρέσβων.

Ένα βράδυ, ο Πάπας, καθήμενος στο παράθυρο του Βατικανού, είδε τον πρέσβη της Ισπανίας, ο οποίος είχε σταθή σε μια γωνιά του ανακτόρου για να εκπαισθή μια φυσική του ανάγκη. Μόλις το είδε αυτό ο Πάπας, έσπευσε ν' ανοίξη το παράθυρο έντρομος και φώναξε στον πρέσβη:

— Προς Θεού, κύριε Πρέσβη!... Φύγετε γρήγορα απ' εκεί, γιατί αν σ' αντιληφθή ο πρέσβης της Γαλλίας, θα θελήσει να κάμει το ίδιο, μέσα στο ιδιαίτερο γραφείο μου!

ΟΙ «ΠΑΛΗΑΝΘΡΩΠΟΙ»

Κάποιος από τους μεγάλους Δούκας της Τοσκάνης, παρεπονείτο μια μέρα στον πρέσβη της Βενετίας, ότι ένας Βενετός απεσταλμένος, που είχε επισκεφθή τη Φλωρεντία, του είχε φερθή κατά τρόπο άπρεπυ και σκανδαλώδη.

— Δεν πρέπει αυτό να σ' εκπλήττει, Ύψηλότατε, απάντησε ο πρέσβης. Στην Βενετία, δυστυχώς, υπάρχουν πολλοί παληάνθρωποι...

— Παληάνθρωποι υπάρχουν και στη Φλωρεντία, είπε τότε ο Μέγας Δούξ. Δεν τους στέλνουμε όμως ως αντιπροσώπους μας στο έξωτερικό

Κάκαλο ο πρέσβης.

Η ΠΛΗΡΩΜΗ

(Η συνέχεια εκ της σελίδος 12)

σκαλέσαμε γι' άκροατή. Στο Ύ Αναγούλια την ταβέρνα, μ'ας παρακαλούσανε και κερνούσε και ο Ύ Αναγούλιας για να τραγουδήσουμε.

— Ναι μ'α εδώ, τ' απαγορεύει η άστυνομία.

— Καλά, κύριος. Να φύγουμε, αφού δεν μ'ας θέλετε στο μαγαζί. Που είναι ο διευθυντής σου; Γίεσ του, νάρθη να πληρωθή.

— Τι θέλει ο κύριος; ρώτησε με ευγένεια και ο διευθυντής.

— Να πληρώσω και να φύγω.

— Δεν πειράζει, κύριε, πλήρωσε το γκαρσόνι.

— Μ'α εγώ θελω να πληρώσω σένανε, που είσαι αφεντικό.

— Έκατόν - πέντε και μισή. Κι' ένα πακέτο σιγαρέττα.

— Ευχαρίστωσ. Έλα να σου πω και δυο λογάκια μυστικά.

— Στάς διαταγ'ας σας.

— Δεν μου λές, κύριος, σε περικαλώ; Ήρθε καμμιά φορά εδώ κάνας χαμένος, κάνας σελέμης και φτωχός να φάη, να φάη λέμε και να πιη και να μην έχη και να σ'ας πληρώση;

— Έδω πέρα, ως τ'α τώρα όχι. Μ'α την πίστι μου, ποτέ. Έδω είναι άριστοκρατικό έστιατόριο.

— Και αν τύχη κανέναν και ξεπέση, τί θα τούκανες;

— Θα τον άρπαχνα και θα τον πήγαινα έως την πόρτα και θα τον πετούσα έξω, δίδοντάς του, από πίσω μερικές κλωτσές, για να μην ξαναπατήση εδώ πέρα.

— Ά, έτσι; είπεν ο Φωτάκης. Πάει καλά.

Σηκώθηκε λοιπόν με σοβαρότητα μεγάλη, φόρεσε το καπέλο του σφιχτά και έπειτα γυρίζοντας, προς τον διευθυντή, τις πλάτες του, σήκωσε λίγο το σακκάκι από πίσω του και είπε σκούβοντας, με ευγένεια:

— Πληρώσου, το λοιπόν!

Έτσι ο Φώτος ο Άνάκατος, αφού έφαγε ένα πλούσιο γευμα κατακόκκινο, ως άνθρωπος της «πρωτοπορείας», έπληρωσε κατόπιν εις λευκό, σαν κοινός «παληοαστός» και έφυγε!

ΣΤΑΜ. ΣΤΑΜ.

Ο... ΚΛΕΦΤΗΣ!

(Συνέχεια εκ της σελίδος 38)

ήταν τόσο ευτυχισμένος...

... Έπλάγιασε στο κρεβάτι σας, που πρό ενός έτους ήταν και δικό του — έπηρε κοντά του και τη φωτογραφία σας — έφαγε από τ'α μπισκότα σας, ανέπνευσε τ'α άρωμά σας, λούσθηκε μέσα στο μπάνιο σας με τ'α μεταλλικά νερά σας μάλιστα, εδιάσασε τ'α ευνοούμενα βιβλία σας κι' έφυγε, παίρνοντας μαζί του για ανάμνησι την πωιντριέρα σας, την οποία έχει διαρκώς μαζί του και την οποία εδήλωσε, ότι είναι έτοιμος, αν επιμείνετε, να σ'ας την επιστρέψη... Έξ άλλου, νομίζω, ότι η ζημία που σ'ας έκανε, δεν είναι υπερβολική... Έγώ είμαι στη διάθεσί σας. Θέλετε να μηνυθή ο κ. Καλμόν επί παραθείσει του οικογενειακού ασύλου σας;

— Όχι, όχι, είπε ζωηρά η κυρία Μαρτινού, πρώην Καλμόν. Δεν αξίζει τον κόπο. Άλλωστε πρέπει να είναι κανείς έπεικής μέ... τους τρελλούς και με τους έρωτευμένους.

Έπειτα με σιγανή φωνή, ενώ τ'α μάγουλά της κοκκίνιζαν, έιπε στον άστυνόμο:

— Μήπως ξέρετε, σ'ας παρακαλώ, τη διεύθυνσι του κ. Καλμόν;...

ΑΝΡΥ ΝΤΥΒΕΡΝΟΥΑ

ΤΟ ΠΟΡΤΡΑΙΤΟ

(Συνέχεια εκ της σελίδος 31)

στάλαζε στην καρδιά μου τότε η πικρή αίσθησι του φθινοπώρου, του καιρού που περνά, της ζωής που φεύγει!

Έπεσα σ' ένα πάγκο και παρακολούθησα τους δυο νέους, ως ότου χάθηκαν. Παιός ήταν ο νέος αυτός που είχε προφέρει, άπευθύνοντάς τα στο φάντασμα του παρελθόντος μου, στην εικόνα της νεότητός μου, τ'α τρυφερά λόγια, που είχα τόσο επιθυμήσει ν' ακούσω; Δεν θα τ'α μάθω ποτέ. Ούτε κι' αυτός θα μάθη ποτέ, ποι'α ήταν η γυναίκα που άκουγε, τρέμοντας από συγκίνησι, την έρωτική εξομολογησι, την τρελλή, την πυράφορη, που έκανε στον ίσκιό του έαυτού της.

Και εύχομαι να μη συναντηθούμε ποτέ και να διατηρήση για πάντα απ' την παληά Ματθίλδη Γκριάν, την εξαίσια αυτή ανάμνησι, όπως και αυτός θα είναι για μένα η ανάμνησις του ώραιότερου έρωτος που ένέπνευσα.

ΠΩΛ ΜΠΟΥΡΖΕ